

A SAKKOKTATÁS HATÁSA A KÉPESSÉGEK FEJLŐDÉSÉRE

Duró Zsuzsa

Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: képességfejlesztés, transzferhatás, sakkoktatás

A sakk 1500 éve része életünknek. Amatőr szerelmesei számára kitűnő játék, mely akár szenvedéllyé is válhat. Van, ki sportszerűen üzi, s ér el általa sikereket. Számos művészt ihlettek meg figurái. Logikája, szabályrendszere, a tábla beosztása matematikusokat foglalkoztat, s hadtudományok művelői keresnek, s találnak számtalan kapcsolatot a sakk és a hadászat-harcászat, a stratégiák között.

A prezentációmban bemutatásra kerülő kutatás a sakknak, a sakkoktatásnak a képességek fejlődésére gyakorolt lehetséges pozitív hatásait hivatott felderíteni. Kutatási hipotézisem, hogy a sakkozásnak különböző pszichikus funkciókra, részképességekre pozitív, fejlesztő hatása van. Ez transzferhatás és tesztelhető. Vizsgálataimat nagycsoportos óvodások és kisiskolások között végzem, kontrollcsoportokkal történő összehasonlítás alapján. A vizsgált területek: elsajátítási motiváció, kreativitás, intelligencia, írásmozgás-koordináció. A motiváció mérése egy 45 kérdésből álló, korosztályonként változó, ötfokú Likert-skálán mérő kérdőív segítségével történik. A kreativitás a *Torrance*-féle teszt képbefejező és körök altesztjeinek segítségével, az intelligencia vizsgálat a *Raven*-féle nonverbális teszt gyermekváltozatával történt, míg az írásmozgás-koordináció megfigyelése a Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszerben (DIFER) foglaltak szerint valósult meg. A vizsgálat longitudinális. Az előmérést egy év után utómérés követte. Az előmérésben az egyes részeszteknél különböző korcsoportú sakkozó gyerekek eredményeit hasonlítottam össze a hasonló korú, nem sakkozó gyerekek eredményeivel. Az eddigi adatok értékelése alapfokú és többváltozós, mélyreható vizsgálatokon keresztül történt.

Azt kívánom feltárni, hogy melyek a rendszeres, de nem versenyzői intenzitású sakktanulás és -gyakorlás hatásai a szellemi készségek fejlődésére. Felmérésem eddigi eredményei azt a következtetést sugallják, hogy az 5–8 éves korosztályban olyan előnyökkel jár a rendszeres sakkozás, amelyeket ilyen összetettségben és ilyen magas fokon egyetlen más tevékenység sem szavatol. A rendszeresen sakkozó gyerekeket is tanító pedagógusok megfigyelései alapján elmondható, hogy elsajátítási motivációjuk kevésbé csökken, jobban fejlődik a szocialitásuk, intelligenciájuk, kreativitásuk, valamint iskolai eredményeik jobbak.

Kutatásom közvetlen célja, hogy bebizonyítsam a sakkozásnak a gyerekek képességeinek fejlődésére gyakorolt kedvező hatását, tágabb értelemben pedig, hogy a sakk oktatása ezáltal nagyobb teret kapjon az iskolai oktatásban.